

AXBOROT KUTUBXONALARDA KITOB TAQDIMOTINING O'RNI VA AHAMIYATI

Buxoro pedagogika kolleji. Informatika o'qituvchisi
Haydarova Shoira Hakimovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada, axborot kutubxonalarida keltirib o'tilgan elektron yoki kitob xolatida bo'lgan kitoblarning taqdimotini o'rni va ahamiyati haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: axborot, axborot kutubxona, kitob, taqdimot.

Annotation: This article discusses the role and importance of the distribution of books in electronic or book form mentioned in information libraries.

Key words: information, information library, book, presentation.

Аннотация: В данной статье рассматривается роль и значение распространения книг в электронном или книжном виде, упомянутых в информационных библиотеках.

Ключевые слова: информация, информационная библиотека, книга, презентация.

О'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING QARORI

О'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AHOLISIGA AXBOROT-KUTUBXONA XIZMATI KO'RSATISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH TO'G'RISIDA

Respublikada ijtimoiy-iqtisodiy sohani isloh qilishning hozirgi sharoitida axborot-kutubxona faoliyatini rivojlantirishning maqsad va vazifalari mamlakatda amalga oshirilayotgan o'zgarishlarga va xalqaro amaliyotga mos bo'lishi zarur. Shu munosabat bilan fuqarolarning axborotdan erkin foydalanish bo'yicha konstitutsiyaviy huquqlarini, shu jumladan milliy qadriyatlar va jahon madaniyati, amaliy va fundamental bilimlardan bahramand bo'lishini ta'minlaydigan aholiga axborot-kutubxona xizmatlari ko'rsatishning sifat jihatdan yangi tizimini yaratish, kutubxonalarda saqlanayotgan milliy madaniy merosni asrab-avaylash va boyitish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish hisobiga axborot-kutubxona muassasalari faoliyatini tashkil etishni takomillashtirish ustuvor vazifaga aylanmoqda.

Bu esa, axborot-kutubxona faoliyatiga, kitobxonlarga xizmat ko'rsatish, fondlarni to'ldirish va saqlash, kutubxona jarayonlarini avtomatlashtirish, ilmiy-tadqiqot va tashkiliy-uslubiy faoliyat, kadrlarni tayyorlash, qayta tayyorlash va

rag'batlantirish, xalqaro hamkorlikni kengaytirishga jiddiy ta'sir ko'rsatish imkonini beradi.

Aholiga axborot-kutubxona xizmati ko'rsatishni yanada takomillashtirish, axborot-kutubxona muassasalari faoliyatini rivojlantirish maqsadida:

1. Quyidagilar aholiga axborot-kutubxona xizmati ko'rsatishni sifat jihatidan yanada rivojlantirish sohasidagi asosiy vazifalar etib belgilansin:

axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi va zamonaviy umumjahon tendensiyalarini hisobga olgan holda axborot-kutubxona faoliyatini isloh qilish;

aholiga axborot-kutubxona xizmatlari ko'rsatish bo'yicha ijtimoiy kafolatlarni sifatli ta'minlash hamda zamonaviy talablarni hisobga olgan holda, axborot-kutubxona muassasalarini rivojlantirish maqsadida normativ-huquqiy bazani takomillashtirish;

hududlarda aholiga axborot-kutubxona xizmatlari ko'rsatishni barqaror rivojlantirishga ko'maklashish;

axborot-kutubxona muassasalarining moddiy-texnika bazasini mustahkamlash, shu jumladan yangi bino va inshootlarni qurish, mavjud binolarni rekonstruksiya qilish, ularni zamonaviy uskunalar bilan ta'minlash;

kutubxona sohasida davlat-xususiy sheriklikni, xususiy va elektron (virtual) kutubxonalar tarmog'ini rivojlantirish;

kutubxonalar faoliyatining samaradorligini va foydalanuvchilarga xizmat ko'rsatish (shu jumladan, pulli xizmat ko'rsatish) tezkorligini oshirish uchun elektron kitoblar tarqatishga ixtisoslashgan internet-resurslar bilan hamkorlikni kengaytirish;

axborot-kutubxona muassasalari xavfsizligini hamda milliy va jahon madaniy merosining bir qismi sifatida axborot-kutubxona fondlarining yaxshi saqlanishini ta'minlash;

jamiyatning axborot madaniyatini, tariximizga va milliy madaniyatga qiziqishini shakllantirish va kuchaytirish, mutolaa madaniyatini oshirish va targ'ib qilish;

axborot-kutubxona muassasalarini malakali mutaxassislar bilan ta'minlash.

2. Quyidagilar:

a) 2019 — 2024-yillarda O'zbekiston Respublikasida axborot-kutubxona sohasini rivojlantirish konsepsiyasi [1-ilovaga](#) muvofiq;

b) 2019 — 2024-yillarda O'zbekiston Respublikasida axborot-kutubxona sohasini rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlar dasturi [2-ilovaga](#) muvofiq;

v) Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi — axborot-resurs markazining tashkiliy tuzilmasi [3-ilovaga](#) muvofiq;

g) Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi — axborot-resurs markazining (keyingi o'rinlarda — Milliy kutubxona) xodimlar umumiy cheklangan soni 227 nafardan iborat boshqaruv apparati tuzilmasi [4-ilovaga](#) muvofiq tasdiqlansin.

Milliy kutubxona direktoriga, zarur hollarda, Milliy kutubxona boshqaruv apparati tuzilmasiga xodimlarning belgilangan umumiy soni va mehnatga haq to'lash fondi doirasida o'zgartirishlar kiritish huquqi berilsin.

Asosan kutubxonalarda, kitoblarni taqdimoti muhim ahamiyatga ega. Chunki bir kitob bilan tanishmoqchi bo'lsangiz, unga yaratilgan taqdimotni ko'rishingiz kifoya, va albatta kitobni boshidan oxirigacha o'qib chiqmaysiz. Bu huddi maqola annoptatsiya kabidir. Kitobning taqdimoti kitobga asoslangan holda yartiladi, va uni kitobxonlarga taqdim etiladi. Kitob haqida ma'lumotlar ham kitobdan olinadi, u qachon, kim tomonidan yaratilgan, uning mazmun mohiyati va shunga o'xshash ma'lumotlar. Albatta, kitob taqdimotida kitobxonlar uning elektron variantini, taqdimotini qidirib qolishadi, hozirgi zamonaviy texnika asrida buning muammosi yo'q, kitoblarni elektron variantini unga tegishli QR kodli tasvirlar orqali topsa ham bo'ladi va ishingiz tez bitadi.

Kitobxonlarni aksariyat qismi yoshlar hisoblangani bois, ularga berilgan sharoitlar ham keng. Ilmli, zakovatli yosh avlodni tarbiyalashda axborot-kutubxona markazlari jamiyatdagi barcha sohalarga oid adabiyotlarni zamonaviy talablar asosida, foydalanuvchilarning ma'naviyatini yuksaltiruvchi adabiyotlarni taqdim etib, eng avvalo milliy g'oyaga oid adabiyotlar, milliy-madaniy merosni va tarixiy manbalarni foydalanuvchilarga tavsiya etib, kitobxonlarning dunyoqarashini yuksaltirishga xizmat qiladigan, ruhiy-ma'naviy oziq beradigan tadbirlar majmuini ishlab chiqib, mutolaa madaniyatini tarbiyalashda, ularni nashr mahsulotlari va axborot bilan ta'minlash tizimida samarali xizmat ko'rsatmoqdalar. Bundan tashqari yosh avlodni intellektual jihatdan rivojlantirish, ularning axborot olish imkoniyatlarini kengaytirish bugunning dolzarb vazifalaridan biridir. Kutubxonalar va yangi maqomda o'z faoliyatini boshlagan Axborot-kutubxona markazlarida davlatimiz rahbari Muhtaram Prezidentimiz tomonidan 2019-yil 19- martdagi ilgari surilgan yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish va ularni bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo'yicha 5 ta muhim tashabbusning to'rtinchi yo'nalishi- "Yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, ular o'rtasida kitobxonlikni keng targ'ib qilish bo'yicha tizimli ishlarni tashkil etish"ga yo'naltirilgan madaniy-ma'rifiy tadbirlar o'tkazilmoqda.

Xulosa.

Xulosa qilib shuni ta'kidlash mumkinki, kitob bilimlarning koni hisoblangani bois unga yaratilgan yangi texnikalar asoslidir. Kutubxonalar ham bejiz tashkillantirilmayapti. Bugungi kunda kutubxonalar faqat kitoblar saqlanadigan va ularni kitobxonga taqdim etadigan joy bo'libgina qolmay, zamonaviy bibliografik xizmat ko'rsatuvchi maskanga aylangan. Hozirgi zamonaviy axborot-kommunikatsiya rivojlangan bir vaqtda, kutubxona muassasalari kitobxonlarga maslahatlar berish bilan birgalikda, jahon va mumtoz, tarixiy va badiiy asarlarning elektron adabiyotlari ham taqdim etib bormoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Muhammadalieva Nasiba. “Kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda axborotkutubxona markazlarining o‘rni”/Umumta’li fanlar metodikasi.-2021 y, 8-son.
2. I.J. Yuldashev, O‘. Nosirov. Kutubxona-axborot xizmati: nazariya va amaliyoti-o‘quv qo‘llanma. T.-2020y, 397 bet.
3. Erkin vohidov.Orzuli dunyo: She’rlar,-T.: “Sharq”,2010.- 208 b.
4. Islom Karimov. Yuksak ma’naviyat yengilmas kuch. T.: “Ma’naviyat” , 2008.
5. Bekmatova Dinara.”Yoshlar tarbiyasi-kun tartibidagi masala”//Boshlang’ich ta’lim.-2021-y, 9-son.
6. Y. Isayev. Abu Ali Ibn Sino,ilmiy-ommabop risolasi, T.:2010-y. “Tafakkur”- 95 bet.
7. “Buyuk yurt allomalari” risolasi,T.: “O‘zbekiston”.-2016 y.425 bet.
8. Mamasoli jumaboyev. Bolalar adabiyoti va folklor. Darslik. O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg‘armasi nashriyoti. T.: 2006-y, 216 bet.
9. Shaxrinsa, M., & Husanovna, A. M. (2022). O ‘ZBEK MILLIY ETNOLIBOSLARI TARIXIGA BIR NAZAR. Oriental Art and Culture, 3(1), 571-577.
10. To‘Ychieva, S. N. M. (2021). ERTAKLAR-BOLALAR TAFAKKURINI RIVOJLANTIRUVCHI VOSITA. Oriental Art and Culture, 2(4), 94-98.